

PRADINIO UGDYMO MOKYTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

PRADINIO UGDYMO MOKYTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis

Vilnius, 2008



KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

*Parengta Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis,
įgyvendinant projektą Nr. BPD2004-ESF-2.4.0-01-04/0156
„Nacionalinės profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“*

*Standarto rengimą koordinavo Profesinio mokymo metodikos
centro Standartų ir mokymo programų skyrius*

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro
2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-1872/A1-209

PRADINIO UGDYMO MOKYTOJO RENGIMO STANDARTAS

I. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO REKVIZITAI

1. Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis.
2. Valstybinis kodas - S514403.
3. Suteikiama kvalifikacija – mokytojas.
4. Bazinis išsilavinimas – vidurinis.

II. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO TURINYS

5. Trumpas profesinės veiklos aprašymas:

5.1. Pradinio ugdymo mokytojo rengimo standartas (toliau – Standartas) parengtas atsižvelgus į darbo rinkos pokyčius, Standarto rengimo darbo grupės atliktus kvalifikacijų tyrimo rezultatus ir remiantis kitų šalių patirtimi. Šis Standartas – pagrindas penktojo profesinio išsilavinimo lygio studijų programai rengti.

5.2. Standartas apibrėžia bendruosius pradinio ugdymo mokytojo rengimo reikalavimus darbui šiose pagrindinėse veiklos srityse: mokinio individualumo pažinimas ir pripažinimas; ugdymo turinio ir proceso vadyba; bendravimas ir bendradarbiavimas; profesinis tobulėjimas.

5.3. Pradinio ugdymo mokytojas dirba valstybinėse, savivaldybių ir nevalstybinėse bendrojo lavinimo vidurinėse, pagrindinėse, pradinėse mokyklose ir mokyklose-darželiuose pradinį klasių ir priešmokyklinio ugdymo mokytoju.

5.4. Pradinio ugdymo mokytojas kuria saugią, mokinio emocinį, socialinį, intelektinį, dvasinį vystymąsi skatinančią ugdymo/si aplinką, planuoja ir tobulina dalykų turinį; vadovauja ugdymo procesui; vertina mokinių pasiekimus ir pažangą, organizuoja profesinės veiklos tyrimą, bendradarbiauja su kitais ugdymo proceso dalyviais, planuoja ir tobulina savo profesinę veiklą.

5.5. Sėkmingą pradinio ugdymo mokytojo darbą lemia šios asmeninės savybės: komunikabilumas, kūrybingumas, greita orientacija, kruopštumas, sąžiningumas, darbštumas, pareigingumas, dėmesingumas, optimizmas, humaniškumas.

6. Pradinio ugdymo mokytojo tikslas – padėti vaikui pasirengti sėkmingai mokytis pagal pradinio ir priešmokyklinio ugdymo programą, visapusiškai jį ugdyti bei vadovauti ugdymo/si procesui.

7. Pradinio ugdymo mokytojo veiklos sritys, kompetencijos pateikiamos Standarto 1 priede.

8. Pradinio ugdymo mokytojo kompetencijų ribos, studijų tikslai, kompetencijų vertinimas pateikiami Standarto 2 priede.

9. Pradinio ugdymo mokytojui reikalingi šie bendrieji gebėjimai:

9.1. atsakingumas;

9.2. organizuotumas;

9.3. kūrybiškumas;

9.4. savarankiškumas priimant sprendimus;

9.5. kolektyvinis darbas;

9.6. taktiškumas;

9.7. tolerantiškumas;

9.8. matematinis raštingumas;

9.9. kompiuterinis raštingumas.

10. Baigiamasis kvalifikacijos vertinimas:

10.1. Pradinio ugdymo mokytojo kvalifikacija suteikiama studentui, baigusiam visą studijų programą, įgijusiam Standarte apibrėžtas kompetencijas ir gavusiam teigiamą baigiamąjį kvalifikacijos įvertinimą.

10.2. Vadovaujantis Standarte įvardytais kompetencijų vertinimo kriterijais tikrinamos ir įvertinamos:

10.2.1. studijų procese – visos Standarte apibrėžtos kompetencijos;

10.2.2. baigiamojo kvalifikacijos vertinimo metu – pasirinktos kompetencijos.

10.3. Baigiamojo kvalifikacijos vertinimo organizavimą ir vykdymą, dokumentų išdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

**PRADINIO UGDYMO MOKYTOJO
VEIKLOS SRITYS IR KOMPETENCIJOS**

Veiklos sritys	Kompetencijos
1. Mokinio individualumo pažinimas ir pripažinimas	1.1. Skatinti ugdymosi pažangą 1.2. Ugdyti sociokultūrinę vaiko kompetenciją 1.3. Sudaryti palankias sąlygas vaikui visapusiškai tobulėti ir skleisti jo individualybei
2. Ugdymo proceso ir turinio vadyba	2.1. Modeliuoti pradinės mokyklos ugdymo turinį 2.2. Planuoti ir organizuoti ugdymo procesą 2.3. Modeliuoti mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemas 2.4. Organizuoti pradinės mokyklos veiklą
3. Bendravimas ir bendradarbiavimas	3.1. Taikyti pedagoginės sąveikos principus 3.2. Pažinti vaiko šeimą, ją konsultuoti ir informuoti 3.3. Kurti bendradarbiavimą skatinančią aplinką 3.4. Konstruktvyviai bendrauti ir bendradarbiauti su ugdymo proceso dalyviais
4. Profesinis tobulėjimas	4.1. Reflektuoti ir mokytis mokyti visą gyvenimą 4.2. Naudoti informacines komunikacijos priemones 4.3. Taisyklingai vartoti gimtąją kalbą realioje ir virtualioje profesinėje veikloje

**PRADINIO UGDYMO MOKYTOJO KOMPETENCIJŲ RIBOS, STUDIJŲ TIKSLAI IR
KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS**

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
1. Mokinio individualumo pažinimas ir pripažinimas	1.1. Skatinti ugdymosi pažangą	Ugdymo proceso individualizavimas, diferencijavimas ir integracija. Ugdymo aplinkos organizavimas. Sveikatos ugdymas. Savisauga. Vaiko raida. Specialiųjų poreikių vaikų integracija.	1.1.1. Pažinti asmenybės psichikos struktūrą, psichinius reiškinius, juos valdyti ir taikyti praktinėje veikloje 1.1.2. Pažinti įvairaus amžiaus vaiko raidos ypatumus, dėsningumus ir raišką 1.1.3. Prognozuoti tolesnę vaiko raidą, fizinio aktyvumo raišką, numatyti jos plėtrą, kurti palankias sąlygas vaikui visapusiškai tobulėti ir atsiskleisti 1.1.4. Išmanyti vaikų rengimo mokyklai ypatumus ir brandumo (į)vertinimo rodiklius 1.1.5. Pažinti ir tenkinti esminius ir specialiuosius vaiko poreikius 1.1.6. Išmanyti elgesio korekcijos, rehabilitacijos ir integracijos galimybes	Apibūdintos pagrindinės asmenybės vystymosi teorijos. Parinkti, išvardyti ir apibūdinti vaiko pažinimo, jo raidos tyrimo metodai ir formos, fizinės ir psichinės raidos ypatumai. Atpažinti specialieji vaiko poreikiai, numatyti korekcijos būdai ir integracijos galimybės. Parengtas sveikatingumo ugdymo projektas.
	1.2. Ugdyti sociokultūrinę vaiko kompetenciją	Vertybinės orientacijos. Pasaulėžiūra. Socialinė integracija. Sveikatingumo ugdymo programos.	1.2.1. Išmanyti sociokultūrinius vaiko poreikius, kurti palankias ir saugias sąlygas jiems tenkinti 1.2.2. Ugdyti vaiko vertybines nuostatas, socialinius igūdžius; padėti vaikui pažinti pasaulį ir įsitvirtinti nuolat kintančioje aplinkoje	

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
			<p>1.2.3. Integruoti ir diferencijuoti pradinio ugdymo programą pritaikant ją konkretaus vaiko asmenybės ugdymui/si</p> <p>1.2.4. Diegti sveikos gyvensenos įgūdžius ir įpročius</p> <p>1.3.1. Padėti vaikui sėkmingai adaptuotis mokykloje atsižvelgiant į jo poreikius, brandos mokyklai lygmenį ir individualias savybes</p> <p>1.3.2. Sudaryti palankią mokymosi aplinką vaikui pažinti, tyrinėti, atrasti pasaulį</p> <p>1.3.3. Kurti partnerišką, jaukią ir saugią ugdymo/si aplinką</p> <p>1.3.4. Puoselėti kūrybines vaiko galias ir ugdyti kūrybinius gebėjimus įvairiose veiklose</p>	<p>Panaudoti tinkami išekliai.</p> <p>Parengtas ugdymo programos fragmentas.</p> <p>Parengtas sveikatingumo ugdymo projektas.</p> <p>Nusakyti vaiko brandumo mokyklai rodikliai.</p> <p>Parengti meninės raškos projektai.</p> <p>Vesta ekskursija.</p> <p>Vesta įskaitinė pamoka.</p> <p>Vestas popamokinis renginys.</p> <p>Parengtos priemonės teigiamai emociinei aplinkai kurti.</p>
2. Ugdymo proceso ir turinio vadyba	<p>1.3. Sudaryti palankias sąlygas vaikui visapusiškai tobulėti ir skleisti jo individualybei</p>	<p>Kūrybiniai gebėjimai.</p> <p>Priešmokyklinio ugdymo programa.</p> <p>Meninį ugdymą reglamentuojantys dokumentai.</p> <p>Meninio ugdymo formos.</p>	<p>2.1.1. Užtikrinti pagrindinę ugdymo tendenciją – visapusišką asmenybės skleidimą/si</p> <p>2.1.2. Parinkti ir modeliuoti ugdymo turinį integruojant ir individualizuojant ugdymo procesą</p> <p>2.1.3. Išmanyti pradinį klasių ugdymo programų bei išsilavinimo standartų reikalavimus ir juos taikyti praktikoje</p> <p>2.1.4. Formuluoti ugdymo programos tikslus ir uždavinius</p>	<p>Parengta visapusiškos asmenybės ugdymo sampratos vizija.</p> <p>Parengtas ugdymo turinio plano epizodas.</p> <p>Išanalizuoti ir paaiškinti pradinį klasių ugdymo programų ir išsilavinimo standartai.</p>

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
	2.2. Planuoti ir organizuoti ugdymo procesą	Ugdymo(si) aplinkos kūrimas; ugdymo sistemos. Pradinio ugdymo didaktinės nuostatos; ugdymo proceso integravimas ir individualizavimas. Tradicinės ir šiuolaikinės pedagogikos principai ir metodai.	2.2.1. Išmanyti ugdymo strategijas, metodus, jų esmę ir kūrybiškai taikyti ugdymo praktikoje	Apibūdintos ugdymo strategijos, parengtas pamokos ir nepamokinės veiklos modelis. Vesta atvira pamoka. Parengtas ekskursijos projektas. Numatyti ugdymo programos tikslai, uždaviniai, metodai, įgyvendinimo priemonės ir laukiami rezultatai.
			2.2.2. Modeliuoti ir planuoti įvairias ugdymo proceso organizavimo formas	
			2.2.3. Suvokti ugdymo sričių bei mokomųjų dalykų didaktines nuostatas ir jas taikyti ugdymo procese	
			2.2.4. Derinti bei taikyti tradicines ir šiuolaikinės pedagogikos principus	
2.3. Modeliuoti mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemas	Pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemos. Vertinimo tikslas, uždaviniai ir kriterijai. Formalus ir neformalus vertinimas. Vertinimo formos ir būdai.	2.3.1. Išmanyti pradinėse klasėse taikomas vertinimo sistemas ir metodikas, naudoti jas praktinėje veikloje	Pristatytos vertinimo metodikos, naudojamos pradinėse klasėse. Paaiškinta grįžtamojo ryšio esmės.	
		2.3.2. Suvokti vertinimo tikslą, uždavinius ir kriterijus, naudoti juos tolimesniai ugdymo proceso organizavimui	Apibūdintas formalus ir neformalus vertinimas. Sukurti vertinimo kriterijai ir vertinimo sistema.	
		2.3.3. Išmanyti formalus ir neformalus vertinimo būdus, jų naudojimo ypatumus		
2.4. Organizuoti pradinės mokyklos veiklą	Pradinės mokyklos veiklą reglamentuojantys dokumentai. Mokyklos veiklos strategija.	2.4.1. Suvokti šiuolaikinės pradinės mokyklos paskirti, kurti ir tobulinti tokią mokyklą	Reflektuota mokyklos strategijos rengimo samprata. Išanalizuoti mokyklos veiklą ir ugdymo procesą reglamentuojantys dokumentai. Apibūdinta mokyklos audito samprata. Paaiškintos vaiko teisės.	
		2.4.2. Išmanyti pagrindinius šiuolaikinės vadybos principus, gebėti juos taikyti ugdymo procese		
		2.4.3. Naudoti pradinės mokyklos veiklą reglamentuojančius dokumentus, tvarkyti mokyklinę dokumentaciją		

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
3. Bendravimas ir bendradarbiavimas	3.1. Taikyti pedagoginės sąveikos principus	Pradinio ugdymo didaktikos principai. Pedagoginės-psichologinės situacijos. Mokymo/si strategijos. Ugdymo sistemos. Ugdymo formos ir metodai. Bendravimas ir bendradarbiavimas.	2.4.4. Analizuoti ir vertinti mokyklinės veiklos veiksmingumą 3.1.1. Išmanyti šiuolaikinius pradinio ugdymo didaktikos principus; konstruktiviai spręsti pedagogines-psichologines situacijas 3.1.2. Išmanyti ir taikyti tradicines ir šiuolaikines ugdymo/si sistemas, formas, metodus 3.1.3. Puoselėti kūrybines vaiko galias, ugdyti kūrybinius gebėjimus, skatinti kūrybos džiaugsmą bendraujant ir bendradarbiaujant įvairioje veikloje	Apibūdinti šiuolaikiniai pradinio ugdymo didaktikos principai. Apibūdintos šiuolaikinės ugdymo sistemos. Parinkti tinkami ugdymo metodai ir formos. Numatytos ir paaiškintos bendradarbiavimo formos ir būdai.
	3.2. Pažinti vaiko šeimą, ją konsultuoti ir informuoti	Pedagoginių-psichologinių situacijų analizė. Šeimos pažinimo metodai. Pagalbos šeimai rūšys ir formos.	3.2.1. Išmanyti šeimos pažinimo metodus, gebėti juos taikyti praktikoje 3.2.2. Žinoti šeimos ir mokyklos bendradarbiavimo formas, kūrybiškai jas taikyti ugdymo procese 3.2.3. Išmanyti šeimos formų ir neformalų poveikį vaikui, įvertinti ugdymo šeimoje specifika, galimybes 3.2.4. Teikti edukacinę-psichologinę pagalbą šeimai, įtraukiant šeimą į aktyvią sąveiką siekti bendro tikslo 3.2.5. Išmanyti klasės vadovo veiklos principus ir formas	Paaiškinti šeimos pažinimo metodai. Parngtas šeimos ir mokyklos bendradarbiavimo formų projektas. Parinkti pedagoginių-psichologinių situacijų sprendimo būdai. Parinkta edukacinės-psichologinės pagalbos šeimai tema. Parngtas klasės vadovo planas, nusakyti jo principai, formos ir naudotimi ištekliai.
3.3. Kurti bendradarbiavimą skatinančią aplinką	3.3. Kurti bendradarbiavimą skatinančią aplinką	Ugdymo/si aplinka	3.3.1. Kurti partnerišką bendradarbiavimo aplinką	Paaiškinti bendravimo ir bendradarbiavimo metodai, formas. Išskirti komandinio darbo
			3.3.2. Atpažinti ir vertinti problemines situacijas,	

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
			konstruktyviai jas spręsti 3.3.3. Išmanyti savireguliacijos būdus	principai. Pateikti probleminių situacijų sprendimo būdai.
	3.4. Konstruktyviai bendrauti ir bendradarbiauti su ugdymo proceso dalyviais	Bendravimo ir bendradarbiavimo formos ir metodai. Probleminės situacijos.	3.4.1. Bendradarbiauti su kolegomis, pagalbiniu personalu, kitais ugdymo proceso dalyviais kuriant ugdymo/si prielaidas ir vertinant mokymosi pasiekimus 3.4.2. Konstruktyviai bendradarbiauti su pagalba vaikui ir šeimai teikiančiomis institucijomis 3.4.3. Bendrauti ir bendradarbiauti su skirtingų kultūrų asmenimis darbo srityje ir socialinėje aplinkoje, spręsti konfliktus	Parengti renginių projektai, pamokų planai-konспекtai. Parengta ugdymo plano dalis. Atliktas praktikos dokumentavimas.
4. Profesinis tobulėjimas	4.1. Reflektuoti ir mokyti visą gyvenimą	Mokymosi visą gyvenimą strategija. Švietimo sistemos principai. Ugdymo/si turinys. Mokytojų atestacijos nuostatai.	4.1.1. Išmanyti mokymosi visą gyvenimą strategiją ir planus 4.1.2. Objektiviai vertinti savo galias profesinėje veikloje, reflektuoti 4.1.3. Organizuoti ir vykdyti profesinės veiklos tyrimus 4.1.4. Planuoti, sistemingai plėsti bendrąją kultūrinę, socialinę ir profesinę kompetenciją	Parengtas karjeros ir/ar profesinės veiklos planas. Parengtas ugdymo/si turinio išdėstymo planas. Parengtas tyrimo projektas. Atlikta tyrimo rezultatų analizė.
	4.2. Naudoti informacines komunikacijos priemones	Naujausios informacijos ir komunikacijos technologijos. Kalbos komunikacija. Kompiuterinis raštingumas.	4.2.1. Naudoti naujausias informacijos ir komunikacijos technologijas 4.2.2. Bendrauti bent viena Vakarų Europos kalba	Susisteminti dokumentų duomenys (lentelės, diagramos). Parengtas projektas. Atlikta reikiamo šaltinio paieška. Parengti rašto darbai užsienio kalba.

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
	4.3. Taisyklingai vartoti gimtąją kalbą realioje ir virtualioje profesinėje veikloje	Kalbinė raiška. Oratoriniai gebėjimai. Literatūra. Periodika.	4.3.1. Suvokti kalbą kaip svarbiausią tautiškumo požymį, puoselėti individualius kalbinės raiškos gebėjimus, kūrybines galias 4.3.2. Naudoti verbalinius ir neverbalinius komunikavimo būdus skatinant mokinių bendravimą, bendradarbiavimą 4.3.3. Tobulinti pagrindinius oratorinius įgūdžius, improvizuoti ir panaudoti įvairią teatrinę raišką vaikų kalbai ir kūrybiškumui ugdyti	Vesta pamoka. Parengtas šventės projektas, pamokos planas-konspektas. Pristatytas teatrinės raiškos projektas. Atliktas įskaitinis liaudies arba autorinis kūrinys.

Spausdino UAB „JUDEX“
Europos pr. 122, LT-46351 Kaunas
Tel./faks. (8~37) 34 12 46
www.judex.lt
Tiražas – 100 vnt. Užsakymo Nr. 7626

Išleido



PROFESINIO
MOKYMO
METODIKOS
CENTRAS

www.pmmc.lt